

1. Bölüm

Dijital Platformların Sosyalite Üzerine Etkileri

Saime ÖZBEK ŞEBİN¹

GİRİŞ

İnsan sosyal, toplumsal bir canlıdır. Sosyalite, toplum içindeki bireylerin arasındaki ilişkilerin sebep, gelişim ve neticelerinin toplamıdır. Dolayısıyla insanların bireysel ve toplumsal olmak üzere iki farklı ve aynı zamanda birbirleriyle ilişkili kimlikleri mevcuttur (1). Bu kimlikler kişilerin davranış ve düşünce özellikleri, ruhsal durumları, ilgileri, değerleri, sosyal tutumları gibi pek çok faktör tarafından şekillenir, evrilir (2). Gelişen teknoloji, dünyadaki değişimler ve küreselleşmenin etkileriyle iletişim teknolojilerinin hayatımızdaki kullanım alanları ve etkileri her geçen gün artmaktadır (3).

Öncelikle konuşma ve mesajlaşma için kullanılan telefonlar teknolojik gelişmelerle daha fazla fonksiyon kazanarak video kaydı, fotoğraf çekme, internete ulaşım kolaylığı ile görüntülü konuşma, navigasyon, alışveriş, Instagram, Facebook, Whatsapp, Twitter, Tik tok, Youtube gibi sosyal medya uygulamalarıyla kişilerin bilgiye daha kolay ve hızlı ulaşabilmelerine yaşamlarını daha kolay hale getirmelerine yardımcı olmaktadır (4-6). Ayrıca akıllı telefonların kolay taşınması, kullanıcının tercihleri, zevklerine göre düzenleyebilmesi bireysel bir araç haline dönmesine neden olmaktadır. İnsanların yanlarında sürekli taşıdıkları telefonlar kontrollü bir şekilde kullanılmadıklarında zamanla alışkanlıklara ve ne yazık ki ilerleyen süreçte bağımlılıklara bunun sonucunda da birçok soruna neden olabilmektedir (7). Dijital platformlara bu kadar kolay ve sürekli ulaşılabilmesi aşırı kullanıma bu da sosyokültürel, psikolojik ve fizyolojik açıdan olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir.

Bağımlılık bir davranış veya maddenin kişinin bedensel, ruhsal sağlığını veya sosyal yaşantısını kötü yönde etkilemesine rağmen davranışa veya madde alımı-

SONUÇ

Teknolojik gelişmelerin etkisiyle akıllı telefonların özellikleri ve ulaşılabilirliğinin artması ile internet tüm Dünyada yaygın olarak kullanılmakta, bireysel ve toplumsal yapı üzerinde ciddi etkilere neden olmaktadır. Bu kadar yaygın ve etkili olarak kullanılan dijital platformlar zorbalık, pornografi, terörizm gibi güvenlik sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Dijital dünya tarafından kuşatılmış, sanal ve geçici arkadaşlıklara düşkün, sanal sosyalite ve internet bağımlısı, maneviyat ve ahlaki değerlere uzak bireyler türemiştir. Bütün bunlar baş ağrısı, tinnitus, dikkat eksikliği, hiperaktivite, uyku problemleri gibi bedensel problemlere sebep olduğu gibi sosyal izolasyon, nomofobi, anksiyete gibi psikolojik sorunlara yol açmakta ayrıca toplumsal ahlaki problemler gibi bütün toplumu ilgilendiren durumlara neden olmaktadır.

Psikofizyoloji ve sosyoloji gibi bilimlerin sosyal bir varlık olan insan doğasına aykırı olan ve her geçen gün daha da artan dijital platformların bağımlılık düzeyinde kontrolsüz bir şekilde kullanılmasına analitik ve çözümcü bir yaklaşım geliştirmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

1. Buran A. Dil-insan-kimlik ilişkisi. Muhterem Okurlar.
2. Karahancı P. Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2018.
3. Yıldırım S. Ergenlerin öznel iyi oluş ve anne baba tutumu ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Sakarya Üniversitesi; 2019.
4. Alfawareh HM, Jusoh S. Smartphones usage among university students: Najran University case. International Journal of Academic Research. 2014;6(2).
5. Ayas T, Horzum MB. İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal. 2016;4(39).
6. Ünal MH. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi. Uzmanlık Tezi.) Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara. 2015.
7. Wood W, Neal DT. A new look at habits and the habit-goal interface. Psychological review. 2007;114(4):843.
8. Griffiths M. Does Internet and computer" addiction" exist? Some case study evidence. CyberPsychology and Behavior. 2000;3(2):211-8.
9. Griffiths M. Internet gambling: Issues, concerns, and recommendations. CyberPsychology & Behavior. 2003;6(6):557-68.
10. Günüş S, Doğan Keskin A. Çevrimiçi alışveriş bağımlılığı: Belirtiler, nedenler ve etkiler. Addicta: The Turkish Journal on Addictions. 2016;3(3):339-64.
11. Seo DG, Park Y, Kim MK, Park J. Mobile phone dependency and its impacts on

- adolescents' social and academic behaviors. *Computers in human behavior*. 2016;63:282-92.
12. Wang W. Internet dependency and psychosocial maturity among college students. *International Journal of Human-Computer Studies*. 2001;55(6):919-38.
 13. Mafé CR, Blas SS. Explaining internet dependency. *Internet research*. 2006.
 14. Ferris AL, Hollenbaugh EE. A uses and gratifications approach to exploring antecedents to Facebook dependency. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 2018;62(1):51-70.
 15. Blodgett SL, Wei J, O'Connor B. Twitter universal dependency parsing for African-American and mainstream American English. *Proceedings of the 56th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (Volume 1: Long Papers)*, 2018. 1415-25.
 16. Kwon M, Kim D-J, Cho H, Yang S. The smartphone addiction scale: development and validation of a short version for adolescents. *PloS one*. 2013;8(12):e83558.
 17. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>.
 18. Carbonell X, Oberst U, Beranuy M. The cell phone in the twenty-first century: A risk for addiction or a necessary tool. *Principles of addiction: Comprehensive addictive behaviors and disorders*. 2013;1:901-9.
 19. Şata M, Çelik İ, Ertürk Z, Taş UE. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin (ATBÖ) Türk lise öğrencileri için uyarılma çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*. 2016;7(1):156-69.
 20. Koçyiğit S. Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Tanısı Alan ve Almayan Ergenlerin Akıllı Telefon Bağımlılığı Düzeyleri, Mizaç Özellikleri ve Anne Baba Tutumları Açısından Karşılaştırılması. *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü*; 2019.
 21. Minaz A, Bozkurt ÖÇ. Üniversite Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin ve Kullanım Amaçlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi- Investigation of University Students Smartphone Addiction Levels and Usage Purposes in Terms of Different Variables. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2017;9(21):268-86.
 22. Medeiros LN, Sanchez TG. Tinnitus and cell phones: the role of electromagnetic radiofrequency radiation. *Brazilian journal of otorhinolaryngology*. 2016;82(1):97-104.
 23. Zarghami M, Khalilian A, Setareh J, Salehpour G. The impact of using cell phones after light-out on sleep quality, headache, tiredness, and distractibility among students of a university in North of Iran. *Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences*. 2015;9(4).
 24. Akıllı GK, Gezin DM. Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Farklı Davranış Örüntülerinin Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Examination of the Relationship Between Nomophobia Levels and Different Behavior Patterns of University Students. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2016;1(40).
 25. Yildirim C, Sumuer E, Adnan M, Yildirim S. A growing fear: Prevalence of nomophobia among Turkish college students. *Information Development*. 2016;32(5):1322-31.
 26. Bragazzi NL, Del Puente G. A proposal for including nomophobia in the new DSM-V. *Psychology research and behavior management*. 2014;7:155.
 27. Özata FZ. Yüksek teknoloji yeniliği olarak akıllı telefonların genç tüketiciler tarafın-

- dan benimsenmesinde etkili olan faktörler. 2009.
28. Yıldırım S, Ergüzel TT, Sayar GH. Akıllı Telefon Bağımlılığı.
 29. Bağcı C. Çevrimiçi Toplum ve Sanal Sosyaliteler: Sosyal Medya ve Özgür Dijital Dünyanın Yeni Esaretleri Üzerine Sosyolojik Bir Analiz. *Journal of International Social Research*. 2016;9(42).
 30. Hampton KN, Sessions LF, Her EJ, Rainie L. Social isolation and new technology. *Pew Internet & American Life Project*. 2009;4.
 31. Davis RA, Flett GL, Besser A. Validation of a new scale for measuring problematic Internet use: Implications for pre-employment screening. *Cyberpsychology & behavior*. 2002;5(4):331-45.
 32. Caplan SE. Preference for online social interaction: A theory of problematic Internet use and psychosocial well-being. *Communication research*. 2003;30(6):625-48.
 33. Kahyaoğlu Süt H, Kurt S, Uzal Ö, Özdilek S. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin sosyal ve eğitim hayatına etkisi. *Avrasya Aile Hekimliği Dergisi*. 2016;5(1):13-9.
 34. Sheeks MS, Birchmeier ZP. Shyness, sociability, and the use of computer-mediated communication in relationship development. *CyberPsychology & Behavior*. 2007;10(1):64-70.